

На основу извештаја контролора са терена да се гласови за Ниједан од понуђених одговора сврставају међу „неважеће“ листиће, **НОПО је већ 7. маја затражио хитан увид** у гласачке листиће, што **је 9. маја одобрено**

, али смо у пракси били спречени да заиста прегледамо материјал. Добили смо само два дана, и то непуна, листићи су у салу достављани споро, многа бирачка места која смо тражили, нисмо добили на увид чак ни 10. маја, зато што, како су тврдили у РИК-у, материјал са тих места „још није стигао у Београд“, иако су тог истог дана поподне проглашени „коначни резултати“. (Управо због тог „проглашења“ нам је и онемогућена даља провера.)

На пример, 10. маја смо тражили, а нисмо добили да прегледамо Краљево, Смедерево, Врање, Аранђеловац и Ћуприју. Другим речима, прегледали смо углавном само онај материјал који су нам службеници РИК-а достављали по свом темпу и нахођењу. Упркос томе, тог дана су за два бирачка места у Пироту (БМ13 и БМ55) међу неважећима нађена и два „чиста“ гласа за НОПО, као и неколико „сумњивих“, односно оних где је поред НОПО-а заокружено и име још неке листе.

Претходног дана (9. маја), када смо имали нешто више времена, установили смо следеће:

Кнажевац: (бирачко место 67) – 1 чист глас за НОПО, бирачко место 13 – 1 споран

Пише: НСПМ-НОПО
субота, 12 мај 2012 14:27

Крагујевац: бирачко место 55 – 2 спорна.БМ 58 – нема важећих листића.БМ 63 – 1 споран

Земун: БМ 40 – 2 спорна. БМ 41 – нема неважећих листића.БМ 46 – нема записника, НОПО 1 (контролор јавио 3).БМ 42 – НОПО 3 чиста листића, (плус 1 споран)

Врачар: БМ 3 – 2 спорна.БМ 7 – пише 35 неважећих, а има 27. БМ 9 – 2 чиста гласа за НОПО.БМ 39 – 1 споран . БМ 5 – 1 споран

Земун: Недостају записници за бирачка места 5, 6, 7, 8, 14, 24, 27, 30, 32, 36, 43, 44, 48, 49, 53, 64, 92, 93...Записник са бирачког места 99. није потписан, само се налазе бројке.Бирачко место 51 - преправљени су гласови за НОПО (са 3 на 4 гласа или обрнуто?)

Ужице: БМ 16 – уопште нема неважећих листића...

Све у свему, **успели смо остварити увид у свега око 160 бирачких места (дакле, нешто око 1,8 одсто од укупног броја), али и на основу тог очигледно нерепрезентативног узорка констатовали смо бројне и очигледне неправилности у којима је листа НОПО била оштећена страна.**

Наиме, нашли смо десетак потпуно регуларних листића на којима је био заокружен само НОПО, а који су се потпуно необјашњиво нашли међу „неважећима“. Поред ових, чистих гласова за које смо ускраћени, нашли смо и немали број оних спорних, тј. „неважећих“ листића на којима је, уз НОПО, била заокружена најчешће још једна листа. (На пример, у Ваљеву, на бирачком месту број 15, на једном гласачком листћу је, уз НОПО, заокружен Савез Војвођанских Мађара!? А појављивале су се и Двери, СДС...) И коначно, највећи број јесу били истински неважећи листићи, потпуно и недвосмислено поништени или, уз њих, мањи број неискоришћених, тј. „белих листића“. Но, **посебно забрињава што је на појединим местима „белих листова“ било много, што су деловали потпуно неупотребљено, појављивали се у серији и бивали за нијансу или две светлији од осталих који су се налазили у цаку са тог бирачког места.**

Ни један једини коверат са неважећим листићима није био запечаћен, већ је видно био отворан.

Док су остале коверте углавном биле затворене и запечаћене црвеним воском, код оних са неважећим листићима то није било ни у једном једином случају.

Закључак

На основу нашег – напомињемо, парцијалног – увида у бирачки материјал може се закључити да је **у процесу пребројавања гласова било значајних нерегуларности, посебно у третману „неважећих гласова“, и да је тиме посебно оштећен НОПО**, као и вероватно још неке мање странке које нису имале посматраче на свим изборним местима.

Упркос томе, **сматрамо да објављени резултати оквирно одговарају реалности, а посебно да нису оштећене велике странке** (СНС, ДС, СПС), које су на свим местима имале своје контролоре. Такође, ове странке су добиле повећи „бонус“ од овога пута необично високог процента „бачених“ гласова листа које нису достигле цензус. Тако је, на пример, СНС добио 29,20 одсто мандата на основу 24,01 одсто гласова, ДС 26,80 мандата на основу 22,07 одсто гласова, а СПС 17,60 на основу 14,54 одсто гласова.

Сем тога, међу одбаченим, односно неважећим листићима, на узорку који смо прегледали, није било ни једног са именом неке од поменутих странака. Тачније речено, међу одбаченим, а заправо потпуно исправним и уредно заокруженим листићима, није се појавило име ни једне друге листе осим НОПО-а!?

Пропорционално гледано, а када је реч о неважећим листићима онда чак и у апсолутним бројкама, **листа Ниједан од понуђених одговора оштећенија је од осталих**, с обзиром да јој је, по свему судећи, ускраћен најмање један мандат, а можда и много више.

Предлог

Да би се дефинитивно отклониле све сумње у регуларност избора, као и смањио простор за евентуалне манипулације са било чије стране, сматрамо да би **се морало организовати централно бројање гласова у РИК-у, а у присуству представника свих учесника у изборима,**

што је само наизглед „немогућ“ посао, који би заправо могао бити окончан за неколико дана

То би било у интересу свих добронамерних учесника изборног процеса, а посебно будуће владе, како би се елиминисало евентуално оспоравање њене легитимности, као и у интересу демократије и кредибилитета земље у целини.

Иако би прва помисао на нерегуларне изборе могло бити поништавање комплетне процедуре, нема индикација да би, у овим условима, поновљени избори били битно поштенији, нити резултати другачији. За фер и демократске изборе је потребан ваљан изборни закон, смањивање дискриминаторског цензуса који фаворизује оне већ постојеће и богате актере, другачија процедура, посебно другачији механизам бројања гласова, тако да се гласови броје два пута, први пут на бирачком месту, а други пут у централној изборној комисији итд. О свим овим, као и другим предлозима, спремни смо да без одлагања и условљавања разговарамо са свима на политичкој и друштвеној сцени. Али нисмо вољни да учествујемо у било чијој кампањи и "прању" пред бирачким телом, а поготово не да неке служимо као алиби због његових промашаја, нереалних очекивања или погрешних процена. Баш као што, с друге стране, не треба никога ни амнестирати због било намерних, било случајних пропуста у изборном процесу.

(НСПМ)